

MAGATARTÁSTUDOMÁNYI VIZSGA (AOK-K591)

SZIGORLATI TÉTELEK

PSZICHOLÓGIAI ALAPFOGALMAK, KOMMUNIKÁCIÓ

SZAOK I. évfolyam

1. **A pszichológia nézőpontjai:** biológiai-kognitív idegtudományok, egyéni pszichológiai perspektíva, szociálpszichológia
2. **Az egyéni pszichológiai perspektíva fő irányzatai:** kognitív–viselkedéstani/kísérleti lélektan, pszichodinamikus/mélylélektan, humanisztikus
3. **Észlelés 1) felismerés:** tárgyak azonosítása (bottom – up és top – down folyamatok, gestalt – laterális kapcsolatok, geonok)
4. **Észlelés 2) konstanciák:** állandóság (szín, alak, nagyság), bottom – up és top–down folyamatok
5. **Észlelés 3) lokalizáció:** helymeghatározás (távolságészlelés, mozgásészlelés, efferens kópia)
6. **Észlelés 4) absztrakció:** sémák
7. **Figyelem: figyelem funkciói, figyelem és tudat kapcsolata, szignáldetekciós elmélet** (jel / zajszűrés), kognitív kapacitás és kognitív leterheltség, percepció hibák az orvoslásban
8. **Az emlékezet szakaszai: Atkinson-Shiffrin elmélet**
9. **Munkamemória:** terjedelme, funkciója, felépítése, Baddeley modell
10. **Hosszú távú emlékezet 1) explicit memória:** kódolása, előhívása, felejtés magyarázatai, érzelmek hatása a memóriára
11. **Hosszú távú emlékezet 2) implicit memória:** előfeszítés, klasszikus kondicionálás, készségek, ~ és amnézia
12. **Motiváció:** homeosztázis, alapvető késztetések, incentív elmélet, a késztetések és az incentívek közötti kapcsolat, Hebb optimális arousal elmélete, Maslow piramis
13. **Attitűd és attitűdváltozás:** kognitív disszonancia és attitűdváltozás, láb az ajtórésben technika, racionalizáció, az attitűd változás szintjei (engedelmesség, azonosulás, internalizáció), feldolgozási valószínűség modell
14. **Társas hatások:** társas serkentés, társas gátlás, dezindividuáció, szemtanú hatás és felelősség megoszlása
15. **Engedelmesség:** engedelmesség a tekintélynek (Milgram), **konformitás** (Ash), információs társas hatás, normatív társas hatás
16. **Csoportfolyamatok:** csoportdöntés, csoportpolarizáció, csoportgondolkodás, referencia csoport

17. **Érzelmek 1) James-Lange és követőik:** fiziológiai válaszok, James-Lange elmélet, szomatikus marker elmélet (Damasio), Cannon-Bard kritikája
18. **Érzelmek 2) érzelemkifejezések:** mimikai visszacsatolás hipotézise, alapvető érzelmek (Ekman), érzelemkifejezés evolúciós szerepe a kommunikációban
19. **Érzelmek 3) az érzelmek kognitív komponense:** érzelmek komponensei, kétfaktoros elmélet, Schacter-Singer kísérlet, téves tulajdonítás, kognitív kiértékelés (Lazarus), érzelem - szabályozás (mályvacukor kísérlet)
20. **Benyomásformálás:** sztereotípiák és top-down folyamatok, sémák, elsőbbségi hatás, önbeteljesítő jóslat, individuáció, attribúció, alapvető attribúciós hiba
21. **Öröklés-környezet vita:** tabula rasa fogalma, érés, kritikus periódusok, szenzitív periódusok
22. **Intelligencia 1) pszichológiai teszt, felosztásuk:** teljesítmény tesztek és személyiség tesztek, Binet és Weschler teszt közötti különbségek, WAIS: verbális IQ, performációs IQ
23. **Intelligencia 2) általános intelligencia (g=general):** Milyen fajta mentális folyamatok mérhetők a tesztekkel?
24. **Intelligencia 3) mentális retardáció, demencia, kristályos pont/folyékony pont**
25. **Pszichoanalitikus személyiségelmélet 1) strukturális és topografikus modell:** személyiség definíciója, tudatos-tudatelőtt-tudattalan, id-ego-szuperego
26. **Pszichoanalitikus személyiségelmélet 2) személyiség definíciója, dinamika: elhárító mechanizmusok** (min. 6), projektív tesztek
27. **Pszichoanalitikus fejlődéselméletek 1) Freud:** személyiség definíciója, pszichoszexuális szakaszok
28. **Pszichoanalitikus fejlődéselméletek 2) Erikson:** személyiség definíciója, pszichoszociális szakaszok
29. **Behaviour személyiség- és fejlődéselmélet:** személyiség definíciója, tabula rasa, klasszikus kondicionális és operáns kondicionálás szerepe a szociális tanulásban, megfigyeléses tanulás
30. **Kognitív személyiség- és fejlődéselmélet:** személyiség definíciója, Kelly-féle személyes konstrukciók, énséma
31. **Humanisztikus személyiségelmélet:** személyiség definíciója, Rogers (önmegvalósító tendencia, kliensközpontú terápia, ideális és reális én, feltétel nélküli elfogadás, Q rendezés), Maslow-féle szükséglet-hierarchia
32. **Személyiség: Big5**
33. **Klasszikus kondicionálás:** UCR, UCS, CR, CS, kioltás, másodlagos kondicionálás, generalizáció és diszkrimináció
34. **Operáns kondicionálás:** effektus törvénye, pozitív és negatív megerősítés, pozitív és negatív büntetés, formálás, kondicionált megerősítő, intermittáló (változó arányú és idejű megerősítési tervek, menekülés, elkerülés)
35. **Komplex tanulás: kognitív térkép, obszervációs tanulás**
36. **Kommunikáció szintjei:** információs szint, metakommunikációs szint
37. **Kommunikáció csatornái:** kommunikáció alapelemei, verbális és nonverbális csatornák

A szigorlati tételsoron KIZÁRÓLAG A VASTAG BETŰVEL SZEDETT tételcímek fognak szerepelni!

ORVOSI PSZICHOLOGIA I-II.
SZAOK IV. évfolyam őszi és tavaszi félév

1. **Rendszerelmélet:** cirkuláris okság, nonszummativitás elve, ekvifinalitás elve, kommunikáció, homeosztázis, morfogenezis, többszintű hierarchia-hálózatok
2. **Család 1) pszichodinamikus megközelítés** (egyéni: személyiség fejlődése, én differenciálódása; interperszonális: transzgenerációs viszony, családi tudattalan)
3. **Család 2) kommunikációs mintázatok** (diádikus, triádikus helyzet); család mint rendszer: határok, hierarchia, struktúra, gyermek helyzete; rendszer fejlődése – családi életciklusok, fő hibák, nehézségek a kezelésben
4. **Szuggesztió meghatározása** (kritériumok) **és szuggesztibilitást növelő tényezők** (módosult tudatállapot, ismeretlen helyzet stb.)
5. **Hatékony szuggesztiók felépítésének szabályai** (pl. pozitivitás, motiváció stb.) **és komplex szuggesztív stratégiák** (pacing-leading/vezetés-követés, yes-set/igen-beállítódás, reframing/átkeretezés)
6. **Betegség körüli spontán transzállapot jegyei:** negatív szuggesztívok főbb formái, paradox intencionalitás
7. **Egészség:** egészségviselkedés definíciója (klasszikus WHO felfogás és jelenlegi meghatározások), egészségfejlesztés fogalma, alapellátásban történő egészségfejlesztést befolyásoló tényezők
8. **Salutogenezis:** fogalma, koherenciaérzés és 3 komponense, általános ellenállás-erőforrások
9. **Kontroll helye:** külső és belső kontroll
10. **Optimizmus:** optimizmus fogalma (mint személyiség jegy és mint magyarázó stílus), egészségvédő szerepe, copinggal való kapcsolata. Mikor kontraproduktív az optimizmus?
11. **Egészség-hiedelem modell:** komponensei (észlelt súlyosság, hajlam, előnyök, akadály)
12. **Tünetek és betegség 1) észlelés:** felismerés, konstancia, lokalizáció, efferens kópia, top-down folyamatok
13. **Tünetek és betegség 2) figyelem:** szignáldetekciós elmélet (jel-zajszűrés)
14. **Tünetek és betegség 3) fájdalom:** akut és krónikus fájdalom, kapuzás elmélet, fájdalom ördögi köre, orvosi kommunikáció, frusztráció
15. **Tünetek és betegség 4) placebo:** Milyen pszichológiai magyarázatok vannak (közös út)? Milyen tényezők befolyásolják a hatást?
16. **Stressz 1) definíció:** Cannon-féle vészreakció, Selye J.: GAS
17. **Stressz 2) pszichológiai tér:** kognitív modell, Lazarus kognitív kiértékelési modell
18. **Stressz 3) stresszor jellemzői:** stressz és a hierarchia
19. **Krónikus betegség 1) kihívás:** krízis teória, gyakori érzelmi reakciók, család lelki folyamatai, szorongás, depresszió felismerése
20. **Krónikus betegség 2) pszichológiai kezelése:** egyszerű speciális technikák (írásbeli kifejezés, kreatív aktivitás, meditáció/relaxáció, narratívák/átkeretezés)
21. **Halál, haldoklás:** Elisabeth Kübler-Ross haldoklás 5 fázisa (tagadás, düh, alkudozás, depresszió, elfogadás), nehéz/rossz hír közlése (ENYHÍTŐ)
22. **Gyász 1) definíció, dinamika, kommunikáció:** Mi segíthet? Mi nem segít?
23. **Gyász 2) komplikált gyász** (krónikus, hipertrófiás, megkésett gyász) **következményei:** Mi fokozza a kialakulását? (kötődés, halál jellege, váratlansága, büntudat stb.)

- 24. Adherencia 1)** adherencia–compliance különbsége, spektrum, adatgyűjtés lehetőségei
- 25. Adherencia 2) befolyásoló faktorok:** környezet, beteg, betegség, orvos, terápia **javító lehetőségek:** szociális, farmakoterápia
- 26. Motivációs interjú 1):** definíció, READS alapelvek (ambivalencia és kognitív disszonancia alkalmazása, szerepe a motiválásban, diszkrépancia megteremtése, change talk és sustain talk jelentőségei, OARS készségek
- 27. Motivációs interjú 2):** Transzteoretikus modell szakaszai és a különböző szakaszokban alkalmazott kommunikációs stratégiák célja, a rövid MI lépései (rapport, téma felvetése, akcióterv, a változásra való hajlandóság ellenőrzése), a változásra való felkészültség mérése: Readiness Ruler (fontossági/magabiztossági vonalzó) működése
- 28. CLASS modell:** komponensei, a készségek alkalmazása
- 29. Kiegész 1) magas rizikójú csoportok** az egészségügyben, statisztikák; **multidimenzionális modell** (munkához, életstílushoz, személyiséghez kapcsolódó tényezők) **stádiumok** (a remény fázisa, a munka szeretetének fázisa, a frusztráció fázisa, az apátia fázisa, tünetek/pszichoszomatikus reakciók); **megelőzés, kezelési lehetőségek** (segítség kérésének gátjai az orvoslásban)
- 30. Kiegész 2) tünetei, megküzdési stratégiák, következmények:** Maslach Burnout Inventory (MBI) – háromdimenziós kérdőív (emocionális kimerülés, cinizmus – deperszonalizáció, személyes teljesítmény hatékonyságának csökkenése); megküzdési stratégiák: hosszabb és keményebb munkavégzés, a nehézségekkel szembeni ellenállás tévhit, a saját mentális problémák hibás felismerése, öngyógyszerezés; következmények: orvosi hibák, magánéleti problémák, pszichológiai problémák: függőségek és abúzusok, szuicid készletések
- 31. Kötődés 1) előzmények, történeti kialakulása, vizsgálatok:** definíció, J. Bowlby, M. Ainsworth, **típusai**
- 32. Kötődés 2) szakaszai** (differenciálatlan/kötődés előtti szakasz, felismerés/megkülönböztetés, aktív kötődés, partnerség szakasza)
- 33. Kötődés 3) felnőttkori hatása** az orvos–beteg kapcsolatra
- 34. Tudat 1) éberség zavarai:** tudat vigilancia zavarai (éber -> somnolens -> szopor -> kóma / Glasgow kóma skála)
- 35. Tudat 2) terjedelem- tudatosság zavarai:** locked-in (bezártság) szindróma, minimális tudat állapota, vegetatív állapot, agyhalál kritériumok, etikai kérdések
- 36. Tudat 3) integritás zavarai:** laza tudatállapot - amencia
- 37. Tudat 4) tudat borulások:** tudat vigilancia + integritás zavarai: homályállapot (tenebrozítás); delirium
- 38. Pszichoneuroimmunológia 1) definíció, modern élettan elemei, Solomon posztulátumok**
Cannon, Selye, Ader, Solomon
- 39. Pszichoneuroimmunológia 2) KIR hatása az immunrendszerre**
thymus, lép, nyirokcsomók – közvetlen szimpatikus beidegzése; noradrenerg végződés – lymphocitákhoz „kapcsolódnak”; immunsejtek neurotransmitter receptorai
- 40. Pszichoneuroimmunológia 3) immunrendszer hatása a KIR-re**
citokinek, vér–agy gát, immunfolyamatok – betegségviselkedés
- 41. Pszichoneuroimmunológia 4) Immunkockázati csoportok, stressz és immunválasz**
1-es és 2-es típusú immunitás, hatótényezők, stresszforrások feltérképezése

- 42. Stressz lehetséges pszichoneuroimmunológiai szerepe a daganatos megbetegedések kialakulásában.** 4 fő mechanizmus (viselkedés, DNS módosulások, immunrendszer, vaszkuláris endoteliális viselkedési faktor), speciális pszichoszociális mintázatok, C típusú személyiség és kritikája, coping elmélet és kiértékelés, onkológiai betegek coping stratégiái (5)
- 43. Orvosilag megmagyarázhatatlan tünetek menedzsmentje (MUS)**
- 44. Rossz hír közlése (ENYHÍTŐ):** kognitív readaptáció és logoterápia, beteg pozitív hozzáállásának erőltetése, poszttraumás növekedés
- 45. Személyiségzavar 1) DSM-5 kategóriák (A, B, C cluster)**
- 46. Személyiségzavar 2) DSM-5 hibrid modell:** kötődésemélet, Big5
- 47. Pszichológiai intervenciók 1) indikáció, feltételek, folyamata, 3 nagy iskola**
- 48. Pszichológiai intervenciók 2) analitikus iskola**
személyiség – személyiség fejlődése – zavarok – terápia
- 49. Pszichológiai intervenciók 3) viselkedés-kognitív iskola alapfogalmai**
klasszikus kondicionálás, operáns kondicionálás, alapsémák, negatív automatikus gondolatok
- 50. Pszichológiai intervenciók 4) humanisztikus iskola alapfogalmai**
logoterápia, személyközpontú terápia

A szigorlati tételsoron KIZÁRÓLAG A VASTAG BETŰVEL SZEDETT tételcímek fognak szerepelni!